

עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ

דו"ח דירקטוריון

ליום 30.06.12

עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ (להלן - "החברה")

דוח הדירקטוריון על מצב עניני התאגיד לתקופה שנסתיימה ביום 31 ביוני 2012 סוקר את השינויים העיקריים בפעילות החברה לתקופה של ינואר ועד יוני 2012 ("תקופת הדוח") הדוח נערך בהתאם לחוזר פנסיה 7-3-2007 שפורסם על ידי משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון.

1. התפתחויות מאז הדוח האחרון

בפרק זה יסקרו חוקים, תקנות, חוזרים, טיוטות חוקים, תקנות וחוזרים עיקריים שפורסמו על ידי הכנסת, הממשלה או המפקח על הביטוח, לפי העניין, לאחר פרסום מועד הדוח התקופתי לשנת 2011.

מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תחומי הפעילות של החברה

כללי

1.2.3. מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד -

בפרק זה יסקרו חוקים, תקנות, חוזרים, טיוטות חוקים, תקנות וחוזרים עיקריים שפורסמו על ידי הכנסת, הממשלה או המפקח, לפי העניין, לאחר תאריך אישור הדוח התקופתי לשנת 2011.

1.2.3.1. כללי

מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד

פרק זה יסקרו חוקים, תקנות, חוזרים, טיוטות חוקים, תקנות וחוזרים עיקריים שפורסמו על ידי הכנסת, הממשלה או המפקח, לפי העניין, לאחר תאריך אישור הדוח התקופתי.

- במרס 2012, פרסם המפקח חוזר סוכנים ויועצים בנושא ייפוי כח לבעל רישיון (להלן: "החוזר"). מטרת החוזר לקבוע מבנה אחיד לטופס ייפוי כוח, באמצעותו מייפה לקוח את כוחו של בעל רישיון (לרבות תאגיד בנקאי) במסגרת ייעוץ פנסיוני או שיווק פנסיוני, נקודתיים או מתמשכים, לקבל מגופים מוסדיים וממעסיקו של הלקוח מידע אודות מוצרים פנסיוניים המנוהלים עבור הלקוח, להעביר מידע אודות הלקוח אל גופים מוסדיים ולהעביר לגופים המוסדיים את בקשות הלקוח לשם ביצוע פעולות במוצרים הפנסיוניים. בהתאם לחוזר, פנייה לגוף מוסדי תיעשה אך ורק באמצעות העברת ייפוי כוח בפורמט האחיד הקבוע בחוזר. החוזר מבחין ומבדיל בין ייפוי כוח חד פעמי לתקופה קצובה וקצרה אשר יהיה בתוקף למשך שלושה חודשים ממועד חתימתו, ומאפשר לבעל הרישיון לקבל מידע כאמור בנוגע ללקוח ו/או למוצר הפנסיוני. לבין ייפוי כוח המקנה הרשאה מתמשכת לבעל הרישיון לתקופה של עד עשר שנים או לתקופה קצרה יותר, לבחירת הלקוח, ומאפשר לבעל הרישיון לטפל בביצוע עסקאות ופעולות בעבור הלקוח מול גוף מוסדי. ייפוי כוח המסמך יועץ פנסיוני יהיה בתוקף כל עוד הסכם היעוץ שבגיננו נחתם ייפוי הכוח עומד בתוקף. ייפוי הכוח יכול שיהיה גורף או שיתייחס רק למוצרים פנסיוניים מסוימים, לבחירת הלקוח. חתימת לקוח על ייפוי כוח, תבטל כל ייפוי כוח קודם עליו חתם הלקוח, והמצוי בידי הגוף המוסדי. החוזר

ייכנס לתוקפו בחודש ינואר 2013, אולם בעבור לקוחות קיימים בעלי מוצרים פנסיוניים אצל הגוף המוסדי יחול החוזר החל מחודש ינואר 2017 (להלן: "תקופת המעבר"). בתקופת המעבר נדרש גוף מוסדי להיערך לקראת כניסת החוזר לתוקף בכל הקשור ללקוחות קיימים, ובהתאם נדרש הגוף המוסדי להעביר לבעל רישיון רשימות של לקוחות קיימים המושייכים אליו, שאותם יידרש להחתיים על יפוי כוח עד תום תקופת המעבר.

- בהמשך לפעילות המפקח בקשר עם הקמת מסלוקה פנסיונית מרכזית (להלן: "המסלוקה"), פורסמו בחודש מרס 2012 מכרז להקמת מסלוקה וכן חוזר "חובת שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית" (להלן: "החוזר"). במסגרת החוזר נקבעה חובת התחברות של בעל רישיון (סוכן ביטוח פנסיוני ויועץ פנסיוני) וגוף מוסדי למסלוקה ונקבעה חובתם לבצע פעולות שהוגדרו בחוזר רק באמצעותה. בהתאם לחוזר, על המשתמש (גוף מוסדי או בעל רישיון) לשאת בכל עלויות ההתחברות ותחזוקת החיבור למסלוקה, והוא יהיה מחוייב בדמי שימוש עבור שירותיה.

בהתאם לחוזר, הפעולות שיבוצעו באמצעות המסלוקה, הינן: עבור גוף מוסדי - (א) טיפול בכל בקשה לקבלת מידע, לרבות קבלת מידע לגבי ניווד כספים שלא בוצע באמצעות המסלוקה; (ב) העברת מידע בקשר לניוד כספים, לרבות מידע לגבי ניווד כספים שלא בוצע באמצעות המסלוקה; ו- (ג) העברת היזון חוזר בנוגע לבקשות שנתקבלו במסגרת המסלוקה. עבור בעל רישיון - (א) בקשת מידע על לקוח, בכלל הגופים המוסדיים לשם ביצוע ייעוץ פנסיוני או שיווק פנסיוני, לפי בקשת הלקוח; ו- (ב) העברת בקשה של לקוח לגוף מוסדי לביצוע פעולות עבור לקוח או קבלת מידע אודות מוצר של לקוח, אלא אם לאותו בעל רישיון קיים ממשק ממוכן או מערכת ייעודית בינו לבין הגוף המוסדי. תחילתן של הוראות החוזר ביום פרסומן, ביחס לחובת ביצוע הפעולות לצורך ההתחברות למסלוקה וההתחברות על חשבונו של המשתמש. החובה לבצע פעולות באמצעות המסלוקה - תחל באופן הדרגתי, בהתאם למועד תחילת פעילות המסלוקה ולמועד בו תתאפשר סליקת מידע באמצעותה, כפי שיפרסם המפקח; העברת בקשה של לקוח לגוף מוסדי לביצוע פעולות עבור לקוח או קבלת מידע אודות מוצר של לקוח, אלא אם לאותו בעל רישיון קיים ממשק ממוכן או מערכת ייעודית בינו לבין הגוף המוסדי - תחל מיום 1 בינואר 2016.

בכוונת המפקח להתקשר עם ספק, לצורך הקמת המסלוקה, לתקופה של 10 שנים, כאשר בכוונתו להשית על הגופים המוסדיים את החובה לשלם דמי שימוש בשיעור של 50% מעלות הפעלת המסלוקה השנתית לאורך תקופת ההתקשרות, כאשר גובה ההשתתפות של כל גוף מוסדי יקבע בהתאם לחלקו היחסי בסך הנכסים המנוהלים בשוק החיסכון הפנסיוני, בהתאם לחישובי המפקח בתחילת כל שנה קלנדרית ובכפוף לכללים שקבע. שאר המשתמשים, קרי בעלי רישיון, מעסיקים וחוסכים, ישאו ביתרת העלות לפי היקף השימוש שלהם בפועל בשירותי המסלוקה, בהתאם לתעריף קבוע לפעולה.

- במאי 2007 פורסם חוזר אשר מטרתו להחיל את הוראות תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים (IFRS) (להלן: "התקינה הבינלאומית") על הגופים המוסדיים, זאת, בעקבות פרסום תקן חשבונאות מס' 29 בדבר אימוץ התקינה הבינלאומית על ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ביוני 2006. על פי חוזר זה, גופים מוסדיים יערכו את דוחותיהם הכספיים לפי התקינה הבינלאומית לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2008.

בהמשך לחוזר זה, באפריל 2012 פורסמה טיוטת חוזר אשר מטרתה לקבוע הוראות הנוגעות למבנה הגילוי הנדרש בהתאם לתקינה הבינלאומית בדוחות הכספיים של חברות מנהלות. ההנחיות משקפות את ההוראות העדכניות של התקינה הבינלאומית, תוך שיפור הגילוי בדוחות הכספיים והן מתייחסות לחברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה, במטרה לקבוע מבנה גילוי אחיד. במסגרת טיוטת החוזר פורטו ההנחיות בדבר מבנה הגילוי הנדרש (להלן: "ההנחיות"), כאשר בהתאם לטיוטת החוזר הגילוי הנדרש יכלול לכל הפחות את הסעיפים המפורטים במסגרת ההנחיות, זולת אם בנסיבות העניין אינו מהותי. כמו כן, לפי הטיוטה, יש לפרט בנוסף, כל פרט, מידע או הבהרה אשר בהעדרם לא יציגו הדוחות באופן נאות ובצורה נאמנה את מצבו הכספי של התאגיד.

במסגרת טיוטת החוזר, מוצע, בין היתר, להטיל על חברה מנהלת את האחריות לעדכן את הגילוי הניתן בדוחות הכספיים בהתאם לכל עדכון ושינוי בתקינה הבינלאומית, להציג מספרי השוואה לצד כל סכום בדוחות הכספיים ולצרף מידע נלווה לביאורים כמותיים. במסגרת טיוטת החוזר נקבע כי חישוב סכומי השקעות בחברות מנהלות נשלטות ובחברות מוחזקות אחרות לצורך חישוב ההון העצמי, יחושבו על בסיס אקויטי בשרשור מלא. הדוחות הכספיים השנתיים יחתמו על ידי יו"ר הדירקטוריון של החברה המנהלת, מנכ"ל החברה ובעל התפקיד הבכיר בתחום הכספים. תוקף הוראות הטיוטה, ככל שתתקבל, מיום פרסומה, למעט ההוראות בדבר אימוץ ההנחיות שיחולו החל מהדוחות הכספיים לשנת 2012.

- בחודש אפריל 2012 פרסם המפקח טיוטת מסמך מדיניות לשליטה או החזקה בגוף מוסדי, שמטרתה לקבוע כללים מנחים במתן היתרים לשליטה או החזקת אמצעי שליטה בגופים מוסדיים ובקביעת תנאים בהיתרים אלה. הטיוטה כוללת בין היתר הוראות בעניינים הבאים: מגבלות לעניין שיעור החזקה מזערי הנדרש לשם שליטה בגוף המוסדי (כתלות בגודלו של הגוף המוסדי); הגבלת הפער בין האינטרס ההוני של בעל השליטה בגוף המוסדי לבין שיעור השליטה בו; כללים והגבלות לגבי מבנה השליטה, דרך החזקת אמצעי השליטה בגוף מוסדי ותאגידיים באמצעותם רשאי בעל השליטה להחזיק בגוף המוסדי; מגבלות על אופן מימון רכישת השליטה בגוף מוסדי ושיעור המימון; מגבלות לעניין שעבוד אמצעי שליטה בגוף מוסדי ובתאגידיים באמצעותם מחזיק בעל השליטה בגוף המוסדי; דרישה להון עצמי של מבקש היתר השליטה כפועל יוצא של היקף השקעתו בגוף המוסדי; ודרישה להתחייבות של מבקש היתר שליטה להשלים את ההון העצמי המינימלי הנדרש מהגוף המוסדי בו ישלוט.

במסגרת הפעלת שיקול דעתו של המפקח במתן היתרים תהיה למפקח סמכות לסטות מהתנאים המפורטים בטייטה.

המפקח הודיע כי בנוסף להחלת ההנחיות החדשות על בעלי שליטה עתידיים בגופים מוסדיים, בכוונתו לדרוש מבעלי השליטה וההחזקה הקיימים, אשר קיבלו היתר מהממונה, לעמוד בדרישות המדיניות החדשה לאחר תקופת התאמה.

אימוצה של טיוטת המדיניות האמורה ואופן יישומה (לרבות משכה של תקופת ההתאמה), לגביהם אין ודאות במועד הדוח, עשויים להשפיע על אפשרויות החזקת שליטה בכלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ ("כלל החזקות").

- באפריל 2012 פורסם חוזר סוכנים ויועצים בנושא חתימה גרפית ממוחשבת (להלן: "החוזר המאוחר"). חוזר זה מבטל חוזר קודם שפורסם באוגוסט 2011 ונכנס לתוקפו ביום 1 באוקטובר 2011 (להלן: "החוזר המקורי"), אשר קובע הוראות החלות על בעל רישיון (לרבות סוכן ביטוח או עובד הגוף המוסדי) המשתמש בחתימה גרפית ממוחשבת לשם החתמת לקוח על מסמכים כחלק מביצוע עסקה. בניגוד לחוזר המקורי אשר חייב את בעל הרישיון להחתים את הלקוח בפניו, החוזר המאוחר מאפשר לבעל הרישיון להחתים את המעסיק, לגבי עסקה שנעשתה עבור עובדיו, במסמך נפרד מזה שחתם עליו העובד וזאת לאחר שבעל הרישיון זיהה את המעביד באופן חד ערכי. לעומת זאת, החתמת העובד תעשה בפני בעל הרישיון בלבד. בנוסף, בהתאם להוראות החוזר המאוחר, החתמת המעסיק תתאפשר גם על גבי הטפסים עליהם חתמו עובדיו, ובלבד שחתמת העובד נעלה באופן כזה, שרק חתימת המעסיק תתווסף עליו. החוזרים קובעים כי גוף מוסדי, נדרש לפרסם נהלי עבודה לשם העברת קבצים החתומים בחתימה גרפית ממוחשבת של לקוח, באופן ברור ונגיש לבעלי הרישיון. מטרת החוזרים הינה לשפר ולייעל את אופן העברת המסמכים מבעל רישיון לגוף מוסדי, לקצר את זמני העברת המסמכים ולשפר את השירות ללקוח, מבלי לפגוע בזכויות הלקוח. החוזר הוא חלק מהסדרה כללית אשר מטרתה ייעול תהליכי עבודה, שיפור מהימנות המידע והסרת חסמים טכנולוגיים, וזאת על מנת לעודד את קיומו של שוק תחרותי, משוכלל ומפותח. הוראות החוזר המאוחר חלות מיום פרסומו. הוראות החוזר המקורי בוטלו מתחילתן.

- במסגרת השלמת "רפורמת המוצרים" משנת 2008, אושרה במליאת הכנסת בחודש מאי 2012 בקריאה שניה ושלישית הצעת חוק מספר 190 לתיקון פקודת מס הכנסה, המהווה מיזוג בין שתי הצעות חוק: הצעת חוק ממשלתית בנושא הטבות מס לקצבה - הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מספר 189 והוראת שעה)(הטבות מס לקצבה) והצעת חוק פרטית - הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (השארית מרכיב הפיצויים בקופת גמל), התשע"ב-2012. שמטרתן להרחיב את מסגרת הטבות המס הניתנות בעת משיכת כספים באפיק החסכון לקצבה.

הצעת החוק משנה מספר הסדרים בנושא מיסוי החיסכון הפנסיוני, ובין היתר: כיום, קיים פטור ממס בעת משיכת קצבה מקופת גמל לקצבה המוגבל בגובה מבין (א) סכום הקצבה הנובע

מהפקדות לקופה שלא נהנו מהטבות ממס בעת הפקדתם ("קצבה מוכרת"); או (ב) 35% מהקצבה בפועל ("קצבה מזכה") (אך לא תבוא בחשבון קצבה שמעל כ-8200 ש"ח (נכון לינואר 2012)). על פי הצעת החוק יופרד הפטור האמור לשני רכיבים נפרדים (בלא שתהיה תקרת "לפי הגבוה" ביניהם, כפי שהיה עד כה):

1. קצבה מוכרת - פטור מלא ממס למשיכת כספים שהופקדו בקופת גמל לקצבה ואשר לא נהנו מהטבות ממס בעת הפקדתם לעצמאי, ולשכיר בגין הפקדות מעסיק בגין שכר שמעבר ל-4 פעמים שכר ממוצע במשק (כ-32,800 ש"ח), ובגין הפקדות עובד שלא קיבל בגינם הטבת מס.
2. קצבה מזכה - פטור ממס בסכום קבוע, שיגדל במשך 13 שנה ויגיע לכ-5,500 ש"ח (67% מכ-8,200 ש"ח).

הצעת החוק מגדילה את הפטור ממס בעת היוון קצבה בהתאם לגידול שחל בפטור ממס ביחס למשיכת כספים כקצבה כאמור.

הצעת החוק משנה את מנגנון חישוב הפטור לקצבה ליחיד שמשך מענקים פטורים (כגון: פיצויי פטורים), באופן שיעודד השארת המענקים הפטורים לקצבה "נוסחת השילוב".

הצעת החוק מאפשרת (באמצעות תיקון לחוק קופות הגמל) לעמית, הזכאי לכספים ממרכיב הפיצויים מקופת גמל לא משלמת לקצבה, שבוצעה בגינם התחשבות מס ומוטב הזכאי לכספי עמית שנפטר מקופת גמל לא משלמת לקצבה, מקופת גמל לתגמולים או מקופת גמל אישית לפיצויים, להפקיד כספים על שמו של העמית או המוטב בהתאמה, בחשבון נפרד בקופת גמל לא משלמת לקצבה שלא ניתן יהיה להפקיד אליו תשלומי כספים נוספים, באופן שיאפשר למשך אותם בכל עת שלא בדרך של קצבה, תוך חיובו במס רווח הון בלבד. בנוסף, נקבע כי לעניין דיני המס יראו כספים המגיעים למוטב של עמית שנפטר, אשר לא נמשכו בידי המוטב ולא הועברו לחשבון חדש כאמור, בתוך 3 חודשים מיום פטירתו של העמית, ככספים שהועברו לחשבון חדש כאמור בתום 3 החודשים האמורים.

הצעת החוק מרחיבה את מסגרת הטבות המס הניתנות בעת משיכת כספים באפיק החסכון לקצבה ולפיכך עשויה להגדיל את כדאיות החסכון באפיק זה. מתן האפשרות להשאיר בקופה כספים ממרכיב הפיצויים, שבוצעה בגינם התחשבות וכספים של עמית שנפטר, והשינוי במנגנון חישוב הפטור לקצבה ליחיד שמשך מענקים פטורים עשויים לסייע בשימור הכספים בחברה וכתוצאה מכך להגדיל במידה מסוימת את יתרת הנכסים הצבורים בקופות הגמל המנוהלות על ידי החברה.

המידע בכל הקשור להשלכות הסדרי המיסוי האמורים הינו מידע צופה פני עתיד המתבסס על הערכות והנחות של החברה, נכון למועד פרסום הדוח. היישום בפועל עשוי להיות שונה באופן מהותי מזה שנחזה. השלכות הסדרי המיסוי תלויות, בין היתר, בהסדרי המיסוי שיקבעו בחקיקה מעת לעת, אם יקבעו ומהתנהגות המבוטחים.

- בחודש מאי 2012 פורסמה טיוטת הכרעה עקרונית לעניין העלאת דמי ניהול ללא הודעה מוקדמת ("טיוטת ההכרעה"). טיוטת ההכרעה מבקשת לטפל במקרים בהם גופים מוסדיים העלו דמי ניהול ללא הודעה מוקדמת של חודשיים מראש, כנדרש בהתאם לתנאי ההסדר התחיקתי ("תקופת ההודעה המוקדמת"). טיוטת ההכרעה מחייבת חברות מנהלות להשיב דמי ניהול שנגבו קודם לתקופת ההודעה המוקדמת וזאת בתוספת הפרשי הצמדה וריבית, לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961, מהמועד שבו בוצעה העלאת דמי הניהול בפועל ועד למועד ביצוע התשלום לפי הוראות הכרעה זאת ("חובת ההשבה"). על החברה המנהלת לבצע את חובת ההשבה בתוך פרק זמן של חצי שנה ממועד פרסום ההכרעה וזאת ביחס לתקופה המתחילה שבע שנים לפני מועד פרסום ההכרעה. חובת ההשבה לא תחול במקרה בו העלאת דמי הניהול בוצעה בתום תקופת הטבה קצובה בדמי הניהול ולחברה אסמכתא לכך שהעמית היה מודע לגובה ולתקופת ההטבה. בנוסף, מקום בו ניתן ביטוי בדוח התקופתי לעמית על דמי הניהול לאחר ההעלאה, תחושב חובת ההשבה ממועד ההעלאה בפועל ועד חודשיים לאחר הגילוי שניתן לעמית על העלאת דמי הניהול בדוח התקופתי. חובת ההשבה לא תחול על גוף מוסדי שיציג למפקח הוכחות, להנחת דעתו, המעידות על התנהלות תקינה ליידוע עמיתים על העלאת דמי ניהול. לגוף כאמור יינתנו הנחיות לבדיקה והשבה פרטניות לפי העניין. במסגרת טיוטת ההכרעה, נקבעו, בין היתר, הנחיות לאופן ביצוע ההשבה, ובכלל זה, לעניין הכנת תכנית עבודה ליישום ההשבה, מתן דיווח לעמיתים בדבר ביצוע ההשבה, מתן דיווח למפקח, עריכת ביקורת פנים ושמירת נתונים. להערכת החברה, השפעת טיוטת ההכרעה תחול על ענפי הפנסיה והגמל, אם כי בשלב ראשוני זה מוקדם להעריך את השלכותיה ומידת השפעתה על החברה.
- בחודש מאי 2012 פורסמה טיוטת חוזר בנושא מידע ממרשם האוכלוסין לקרנות פנסיה (להלן: "הטיוטה"). מטרת הטיוטה להסדיר את תדירות והליך הפנייה של חברות מנהלות של קרנות פנסיה למרשם האוכלוסין במשרד הפנים בבקשה לקבלת מידע אודות העמיתים ומקבלי הקצבאות בקרן. מטרת הפניה לאפשר לחברות מנהלות לעמוד בחובת הנאמנות כלפי העמיתים ולשם כך לאמת את הנתונים שברשותן, לצורך ביצוע תשלומים בהתאם להוראות תקנון הקרן ולהעריך נכונה את היקף ההתחייבויות האקטואריות.

הוראות הטיוטה תחולנה על חברות מנהלות של קרנות פנסיה חדשות ועל חברות מנהלות של קרנות פנסיה ותיקות.
- במסגרת הצעדים לטיפול בכספים ללא דורש במוצרי חיסכון פנסיוני וכצעד משלים לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב-2012, פורסמה בחודש יוני 2012 טיוטת חוזר שניה (להלן: "טיוטת החוזר") בדבר הקמת ממשק אינטרנטי מרכזי לאיתור חשבונות עמיתים וחשבונות של עמיתים שנפטרו (להלן: "הממשק"). מטרת הממשק לאפשר לעמיתים ולמוטבים של עמיתים שנפטרו לאתר במסגרת הממשק בקלות ובמהירות חשבונות אצל גופים מוסדיים המנהלים חיסכונות

פנסיוניים. טיוטת החוזר מאפיינת את הדרישות הטכניות מגופים מוסדיים לצורך הפעלת הממשק ואת לוחות הזמנים להיערכות הגופים המוסדיים. בין היתר, נדרש גוף מוסדי להעביר פרטי איש קשר מיחידת המיחשוב של הגוף המוסדי אשר יהיה אחראי על ניהול השירות וכן את פרטי האחראי על טיפול בפניות של חוסכים שיתקבלו בגוף המוסדי בעקבות הקמת הממשק. הוראות טיוטת החוזר, ככל שתתקבל, תחולנה על כל הגופים המוסדיים. תחילת טיוטת החוזר, ככל שתתקבל, תהיה במועד פרסומה.

- בהמשך למכתב מטעם המפקח מחודש ספטמבר 2011 וכצעד נוסף ביישום פרויקט קודקס הרגולציה העתידי, בחודש יוני 2012 פורסם מטעם המפקח מכתב שני לגופים המוסדיים אליו צורפו מסמכים מעודכנים ומסמכים חדשים המהווים נדבך נוסף בבניית החוזר האחד המאגד את כל החוזרים החלים על הגופים המוסדיים: במסגרת הטיוטה הקודמת הופץ אגד של הוראות בתחום ביטוח כללי ובתחום ההשקעות. טיוטת הקודקס מכילה אינדקס לשבעה שערים המשקפים את ההסדרה המוצעת. במסגרת טיוטה זו מוצע לשלב את האגדים המוצעים בנושא ביטוח גמל ופנסיה. טיוטה מעודכנת של תוכן עניינים; טיוטה של קובץ הגדרות רוחבי מעודכן; וטיוטת הוראות לחוזר אחד למוצרים. טיוטת החוזר האחד למוצרים כוללת פרק הוראות לכלל המוצרים והגופים המוסדיים וכן כוללת פרקים המקבצים הוראות הנוגעות למוצרים השונים: ביטוח כללי, בטוח חיים, חיסכון פנסיוני וקופות גמל אחרות. כל פרק בטיוטת החוזר האחד למוצרים מורכב מארבעה שלבים - חובות הגוף המוסדי טרם השקת מוצר והוראות למוצר; חובות גוף מוסדי בהתקשרות מול לקוח; חובות גוף מוסדי בניהול מוצר; וחובות גוף מוסדי בסיום התקשרות. במסגרת האגדים מוצע לבטל חלק מהחוזרים או לערוך בהם שינויים.

- בחודש יוני 2012 פורסמו ברשומות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על חברות מנהלות ומבטחים), התשע"ב-2012 (להלן: "התקנות"). בהמשך לפרסום התקנות, פרסם המפקח ביולי 2012, את חוזר גופים מוסדיים בדבר כללי השקעה החלים על חברות מנהלות ומבטחים (להלן: "חוזר תקנות ההשקעה") ודברי הסבר. חוזר תקנות ההשקעה משלים מספר עניינים בנושאי ההשקעות המוזכרים בתקנות בהם הוסמך המפקח לקבוע כללים (התקנות וחוזר תקנות ההשקעה יקראו להלן ביחד: "תקנות ההשקעה החדשות"). תקנות ההשקעה החדשות באות להחליף ולאחד את המסגרת המשפטית של כללי ההשקעה החלים על הגופים המוסדיים (קופות גמל, קרנות פנסיה וחברות ביטוח) המעוגנים כיום בשתי הוראות דין שונות. בתקנות ההשקעה החדשות בוצעו מספר שינויים מהותיים לעומת הוראות הדין הקיים, לרבות, (א) גידול החלק החופשי להשקעות בשוק ההון של קרנות הפנסיה הוותיקות, (ב) ביטול התלות שבין רמת הדירוג לבין שיעור ההשקעה המותר בתאגיד בודד וקבוצת תאגידים וצמצום שיעור החשיפה להם, הוספת מגבלת חשיפה מצטברת חדשה לחמשת התאגידים הגדולים ביותר וחמשת קבוצות התאגידים הגדולות ביותר, להם חשוף המשקיע המוסדי, (ג) הרחבת האפשרות להשקיע במדינות שדירוג האשראי שלהן הוא (BBB-) ומעלה או חברות ב-OECD, (ד) הגבלת החזקה באמצעי שליטה של תאגיד עד ל-20% בכל הכספים המנוהלים על ידי הגוף המוסדי וקביעת מגבלות ספציפיות להשקעה בשותפויות ובתאגידי נדל"ן, (ה) הטלת מגבלה כמותית חדשה

להשקעה בזכויות במקרקעין מתוך סך נכסי הגוף המוסדי, (ו) שינוי שיעור ההחזקה בסדרת אג"ח סחיר (ז) צמצום מגבלות ההשקעה בחוב בדירוג מינימלי כך שיחולו על הלוואות פרטיות בלבד, (ח) שינוי ההוראות ביחס להלוואות לעמיתים ולמבוטחים, (ט) שינוי בהגדרת צדדים קשורים לגוף המוסדי והטלת מגבלות כמותיות חדשות על השקעות בגופים כאמור, (י) קביעת כללים לתיקון חריגות אקטיביות ופסיביות מהוראות תקנות ההשקעה, דיווחים וסנקציות. לאור כניסתן לתוקף של תקנות ההשקעה החדשות התאפשר לקופות הגמל וקרנות הפנסיה המנוהלות על ידי החברה להשקיע בניירות ערך של חברות מקבוצת אי די בי עד לשיעור מסוים מסך נכסי הקופות ו/או הקרנות, ומאידך תוגבל השקעת כספים שכנגד פוליסות תלויות תשואה ונכסי הנוסטרו (שאינה מוגבלת במגבלה כמותית ספציפית כיום) במגבלה כמותית כאמור. תקנות ההשקעה החדשות נכנסו לתוקף ב-6 ביולי 2012.

- בחודש יוני 2012 פרסם המפקח טיוטה שניה של חוזר בנושא ניהול סיכונים ציות בגופים מוסדיים (להלן: "טיטת החוזר"), וכן פורסמה טיוטה של קריטריונים להערכת אפקטיביות תכנית ציות ואכיפה פנימית (להלן: "טיטת הקריטריונים"). טיטת החוזר נועדה להסדיר מינויו של ממונה ציות ואכיפה פנימית ולקבוע את התפקידים והסמכויות שלו ושל מערך הציות והאכיפה הפנימית בגוף המוסדי. על פי טיטת החוזר, הנהלת הגוף המוסדי צריכה לקבוע תכנית ציות ואכיפה פנימית הטעונה אישור של הדירקטוריון אשר יפקח על יישומה בפועל של התכנית. טיטת הקריטריונים נועדה לפרט את העקרונות לפיהם יבחן המפקח את אפקטיביות תכנית הציות והאכיפה הפנימית שקבע הגוף המוסדי, בטיטת הקריטריונים מבהיר המפקח כי קיומה של תכנית אכיפה אפקטיבית תסייע לגוף המוסדי להטמיע את הוראות הדין ולמנוע הפרתן ואף תוכל להקים חזקה כי המנהל הכללי של הגוף המוסדי קיים את חובת הפיקוח בה הוא חב על פי הוראות הדין לגבי הפרות בהן מטפלת תכנית הציות והאכיפה הפנימית שנקבעה.

- בחודש יולי 2012 פורסמה טיטת הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2012 (להלן: "הצעת החוק"). בהצעת החוק מוצעים תיקונים בחוק הביטוח ובחוק הגמל, שנועדו להתאימם לגישה שאימצ הפיקוח ולפיה יתאפשר לגופים המוסדיים, במקרים המתאימים, להפעיל תכניות ביטוח או להנהיג שינויים בתכניות ביטוח או בתקנון קופת גמל, לפי העניין, לאחר מתן הודעה למפקח בלא צורך בקבלת אישורו מראש, וזאת במטרה לאפשר התפתחות מהירה של שוק הביטוח ושל שוק הגמל, כך שיתאימו לצרכים המשתנים של העמיתים ולהתפתחויות עתידיות בשווקים ובמטרה להגדיל את מידת האחריות של הגופים המוסדיים.

במסגרת הצעת החוק מוצע לקבוע, כי מבטח המבקש להנהיג תכנית ביטוח (ובכלל זה הרחבת כיסוי או צמצומו וכן ביטוח קבוצתי) או מבטח המבקש לשנות בתכנית ביטוח את תנאי הביטוח, דמי הביטוח או עניין אחר שעליו הורה המפקח וכן חברה מנהלת המבקשת לבצע שינוי בתקנון קופת גמל - ימסרו למפקח הודעה על כך 30 ימי עבודה לפני המועד שבו הם מבקשים להנהיג את תכנית הביטוח או את השינוי בתכנית הביטוח או בתקנון קופת גמל, לפי העניין (להלן: "המועד המבוקש") או מועד אחר לפני המועד המבוקש, שיוורה

המפקח. אם המפקח אינו מודיע על התנגדותו לתכנית הביטוח או לשינוי בתכנית הביטוח או לשינוי בתקנון קופת הגמל, כולם או חלקם, עד ערב המועד המבוקש - רשאי הגוף המוסדי להנהיג את התכנית, התקנון או את השינוי בהם, לפי העניין, החל במועד המבוקש, אלא אם הודיע המפקח או מי מטעמו על התנגדותו.

בהתאם להצעת החוק מוצע לאפשר למפקח להחריג ענפי ביטוח מסוימים או תכניות ביטוח מסוימות ולגביהם לקבוע, כי (א) הודעה על הנהגת תכנית ביטוח או שינוי בה תימסר לו בדיעבד או כי (ב) בהתקיים תנאים מסוימים לא תחול כלל חובת מסירת הודעה למפקח על הנהגת תכנית ביטוח או שינוי בה או כי (ג) מבטח לא ינהיג תכנית ביטוח או שינוי בה או חברה מנהלת לא תבצע שינוי בתקנון קופת גמל מסוג מסוים או למטרה מסוימת, אלא באישור מראש ובכתב מאת המפקח.

בנוסף מוצע לקבוע, כי המפקח רשאי, בכל עת, להורות למבטח להפסיק להנהיג תכנית ביטוח, תקנון או שינוי בהם, לאחר ששקל את הפגיעה האפשרית במבטח בשל הוראתו כאמור, וזאת במקרים מסוימים, מטעמים מיוחדים שירשמו ולעניין תכנית ביטוח או שינויה גם לאחר ששקל המפקח את הפגיעה האפשרית במבטח, אף לפני מועד מתן ההוראה.

במסגרת הצעת החוק מוצע להסמיך את המפקח להורות לגבי כל ענפי הביטוח, לגבי ענפי ביטוח מסוימים, או לגבי תכניות ביטוח מסוימות בדבר תנאי ביטוח וניסוחם ולגבי קופות גמל - הוראות בדבר זכויות וחובות עמיתים בקופות, ככל שלא נקבעו על ידי שר האוצר בתקנות, וכן בדבר דמי ביטוח בתכנית ביטוח, זאת במקום ההסדר הקיים בחוק הביטוח לפיו נושאים אלה צריכים להיקבע בתקנות. לא יחול שינוי בהסדר לגבי קביעת שיעורי דמי הביטוח על ידי שר האוצר בתקנות.

במסגרת הצעת החוק מוצע לקבוע, לגבי מיזוג קופות גמל והעברת ניהול קופות גמל לחברה מנהלת אחרת, מנגנון דומה למנגנון המוצע לגבי הנהגת תכנית ביטוח, באופן שלא יתחייב אישור פוזיטיבי של המפקח לעניין, אלא ביצוע הפעולה יעשה לאחר הודעה למפקח ואי התנגדותו בתוך זמן מוגדר.

בנוסף, כצעדים משלימים לשינוי המוצע באופן פעילות המפקח, בנוגע למוצרים כמתואר בהצעת החוק, פורסמו בחודש יוני 2012 טיוטות שניות של המסמכים הבאים:

(1) טיוטת עקרונות לניסוח תכנית ביטוח ("טיוטת העקרונות"), הכוללת עקרונות אשר לשיטת המפקח על מבטח לנהוג לפיהם בעת ניסוח תכניות ביטוח ותקנוני קופות גמל ואשר מתייחסים להבטים של גילוי ובהירות ואי הכללת תנאים מקפחים. במקביל פורסמו טיוטות של "נהגים פסולים ונהגים ראויים בתכנית ביטוח" הכוללים רשימה של הוראות שיחשבו כנהוג פסול או לא ראוי ואשר אם יכללו במסגרת תכנית הביטוח או התקנון יחשבו כתכנית או שינוי שהמפקח מתנגד להם ועל כן אינם עומדים בדרישות, למעט אם אושרו מראש ובכתב על ידי המפקח.

- (2) טיוטת חוזר בדבר נוהל הודעה על הנהגת תכנית ביטוח ותקנון קופת גמל, במסגרתה מפורטים הפרטים והמסמכים אותם יש לצרף להודעה על הנהגת תכנית הביטוח ושינויים בה.
- (3) טיוטת חוזר נספח אקטוארי – המגדירה את המידע הנדרש בנספח אקטוארי שנלווה לתכנית ביטוח או לתקנון קופת גמל ואת אופן עדכנו.

לטיטות האמורות עשויה להיות מחד השלכה בפישוט והקלת תהליכי השקת פוליסות ביטוח ותקנוני קופות גמל חדשים בחלק מענפי הביטוח ובקופות הגמל, ומאידך הן מגבירות את סמכויות המפקח בקביעת הוראות בדבר תנאי תכנית הביטוח ותקנון קופת גמל ומאפשרות למפקח להתערב רטרואקטיבית בניסוח הפוליסה, גם לאחר שהחל שיווקה. כמו כן, עלולה הצעת החוק להחמיר את החובות החלות על הגוף המוסדי בעת ניסוח פוליסה או התקנון ולצמצם את יכולתו להסתמך על אישור המפקח כראייה לחוקיות. החברה בוחנת את הוראות טיוטת החוק ואינה יכולה בשלב זה להעריך את מלוא השלכותיה, בין היתר מאחר שאין ודאות לגבי הנוסח הסופי של הצעת החוק, אם וככל שתאומץ כדין מחייב.

- בחודש יולי 2012 אושרה בקריאה ראשונה בכנסת הצעת חוק ממשלתית לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, המיישמת את מרבית המלצות הוועדה ובכלל זה, בין היתר: מסדירה תהליכים להקצאת זכויות בנכסים ציבוריים לגופים פרטיים, באופן שהגופים המקצים נכסים אלו יחויבו לשקול טרם ההקצאה שיקולים של קידום תחרותיות ענפית, וביחס להקצאת זכויות לגורם ריכוזי (ובפרט זכויות בתשתיות חיוניות לרבות בתחומי תקשורת, אנרגיה, משאבי טבע, רישיונות חציבה, ותחבורה) גם שיקולי ריכוזיות כלל משקית. מוצע כי הממשלה תמנה ממונה על צמצום הריכוזיות הכלל משקית, אשר תפקידו יכלול, בין היתר, פרסום של רשימת הגורמים הריכוזיים בהתאם לקריטריונים שנקבעו בהצעת החוק ולפי קביעותיו של הממונה על הגבלים עסקיים, וכן ייעוץ לגופים המקצים ביחס להקצאת זכויות לגורמים ריכוזיים.

הצעת החוק מטילה מגבלות ותנאים להחזקה של גוף פיננסי וגוף ריאלי משמעותיים (כהגדרת המונחים בהצעת החוק) בידי אותו בעל שליטה וכן להחזקה של גוף ריאלי משמעותי בגוף פיננסי משמעותי; וכן מטילה מגבלות על שליטה בחברות שהן תאגיד מדווח (כהגדרת המונח בחוק החברות) באמצעות מבנה פירמידאלי באופן שמבנה פירמידאלי יוגבל לשלוש שכבות במבנים קיימים (על-פי נוסח ההצעה, אי די בי פתוח נחשבת כחברה בשכבה שנייה וכלל החזקות עסקי ביטוח נחשבת כחברה בשכבה שלישית) ולשתי שכבות לגבי מבנה פירמידאלי חדש. בנוסף כלולות בתזכיר הוראות הנוגעות לחיזוק עצמאות הדירקטוריון בחברות ציבוריות מסוימות המוחזקות במבנה כאמור.

עיון של הוראות הצעת החוק האמורה בחקיקה (לחלק מהוראות ההצעה נקבעו תקופות מעבר של עד שש שנים) ובפרט אלה העוסקות בחברות המאוגדות במבנה פירמידאלי וכן אלה הנוגעות למגבלות על שליטה בגוף פיננסי משמעותי, אם וככל שיהיו, עלולות להשפיע באופן מהותי על אפשרויות החזקת השליטה בכלל החזקות עסקי ביטוח.

- בחודש יולי 2012 פרסם המפקח חוזר בדבר מבנה הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים של חברות מנהלות לפי תקני דיווח בינלאומיים. במסגרת החוזר המפקח מפרט הנחיות בדבר אימוץ תקני דיווח הבינלאומיים בחברות מנהלות ובכלל זה בדבר מבנה ותוכן הגילוי, הוראות ביחס לדוחות מאוחדים ודחות סולו, מידע נלווה לביאורים הכמותיים, חישוב סכומי השקעות בחברות מנהלות נשלטות ובחברות מוחזקות אחרות, פרוצדורה ליישום מוקדם של תקני חשבונאות בינלאומיים והוראות ביחס לחתימה על הדוחות.

- בחודש יולי פרסם המפקח חוזר בדבר דיווח דוחות כספיים ודיווחים נלווים של החברות המנהלות. במסגרת החוזר המפקח מפרט הנחיות בדבר אופן דיווח הדוחות הכספיים-שנתיים ורבעוניים והדיווחים הנלווים ובכלל זה: החובה לשלוח למפקח קבצי דוחות כספיים ודיווחים נלווים עם אפשרות חיפוש אטקסטואלי, חתומים בחתימה אלקטרונית וזאת בנוסף להגשת הדוחות התקופתיים חתומים בחתימת מקור. נקבעה חובת סקירה וביקורת, לפי הענין, על רואה חשבון מבקר.

- הרפורמה להגברת התחרות - במסגרת הרפורמה המתכוננת להגברת התחרות בתחום שפרסם המפקח, במטרה להגביר את איכות ושקיפות תהליכי ההפצה הפנסיוניים וכן לחזק את שוק הייעוץ הפנסיוני שלא התפתח כמצופה, פרסם המפקח את הצעדים הבאים:

1. תשלום עמלות לסוכני הביטוח: בהמשך לתכנית להגברת התחרות, פורסמה במאי 2012 טיוטה שלישית לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(דמי עמילות), התשע"א-2011 (להלן: "טיוטת תקנות דמי עמילות" או "הטיוטה"), טיוטת תקנות דמי עמילות מסדירה את מבנה דמי העמילות המשולמים לסוכני ביטוח וקובעת מספר הגבלות לגבי היחס שבין עמלות מסוגים שונים המשולמות לסוכן הביטוח. כמו כן מסדירה הטיוטה את אופן תשלום דמי עמילות למספר בעלי רישיון במקביל.

הטיוטה קובעת ארבעה סוגים של דמי עמילות שניתן לשלם לסוכן ביטוח: (א) עמלת שירות - דמי עמילות בשל מוצר מסוים שאינם עמלת יעד ואינם החזר בעד הוצאות שיווק או הדרכות מקצועיות, המשולמים לסוכן ביטוח באופן שוטף, באמצעות תשלום כספי; (ב) עמלת יעד - דמי עמילות בשל עמידה ביעד מכירות; (ג) החזר בעד הוצאות שיווק - החזר סכומים ששילם סוכן ביטוח בפועל בשל פעילותו כסוכן ביטוח ובלבד שהחזר כאמור עוגן בהסכם בכתב ומראש לתקופה שאינה פחות משנתיים; (ד) החזר בעד הדרכות מקצועיות - שמשמעותם הדרכות מקצועיות לפי הוראות שיקבע הממונה. בהתאם לטיוטה, לא ישולמו לסוכן הביטוח אלא סוגי העמלות המפורטות לעיל ובמגבלות הקבועות להלן:

על מנת למזער את השפעתם של שיקולים זרים בהפצת מוצרי ביטוח שאינם בהכרח המתאימים ביותר ללקוחות, תגמול סוכן הביטוח באמצעות עמלת יעד יעשה בכפוף לתנאים

הבאים : (א) יעד המכירות הוא בשל פעולות שיווק של כל מוצרי הביטוח של גוף מוסדי מסוים הנכללים בסוג מסוים של מוצר ביטוח; לענין זה, סוג מוצר הינו כל אחד מענפי הביטוח כמשמעותם בהודעת הפיקוח על עסקי ביטוח (ענפי ביטוח), התשמ"ה-1985, וכן סוג מוצר פנסיוני כהגדרתו בחוק היעוץ הפנסיוני, וביטוח מפני אבדן כושר עבודה (ב) יעד המכירות נבחן ביחס לתקופה שלא תפחת משנה; ו-(ג) עמלת יעד בעד מוצר ביטוח שהוא מוצר פנסיוני תשולם באמצעות תשלום כספי.

תשלום דמי עמילות בשל מוצר ביטוח שאינו לתקופה קצובה: בנוסף, על מנת להבטיח, שעיקר התגמול לסוכן הביטוח יהיה עבור השירות שהוא מעניק ללקוח, נקבע בטיטה כי דמי עמילות שמשולמים לסוכן עבור שיווק מוצר ביטוח לתקופה שאינה קצובה (תקופה שעולה על שנתיים) יעמדו בשני תנאים: (1) שיעור עמלת השירות החודשית יהיה קבוע לאורך 60 החודשים הראשונים החל ממועד צירוף הלקוח למוצר הביטוח (להלן: "מועד הצירוף"); (2) עמלת היעד לא תעלה על פי 40 מעמלת השירות החודשית בחודש השני לאחר מועד הצירוף. לא ישולמו לסוכן ביטוח דמי עמילות בעד מוצר ביטוח מסוים בקשר עם מכירתו של מוצר ביטוח אחר.

לא ישולמו לסוכן ביטוח שהוא חברה מנהלת דמי עמילות, במקרה שחברה מנהלת תרכוש כיסויים ביטוחיים עבור עמיתי קופות הגמל שהיא מנהלת.

עמלת שירות לא תשולם לסוכן ביטוח בעד עמית או מבוטח שהקשר עמו נותק, החל ממועד הפחתת דמי הניהול, או בתום תשעה חודשים מהמועד בו הודיע גוף מוסדי לסוכן ביטוח בכתב על ניתוק הקשר עם אותו עמית, לפי המאוחר. הוראות אלה יחולו בשינויים המחויבים גם על עמית שנפטר שאינו מבוטח או מבוטח שנפטר. בנוסף מוצע לחייב גוף מוסדי ליידיע את הסוכן על אפשרות שיופסק תשלום עמלת השירות אם נותק הקשר עם עמית או ממועד פטירתו של עמית, לפי העניין, בתוך שישה חודשים.

בהתאם לטיטת תקנות דמי עמילות, מוצע לקבוע, כי לא ישולמו דמי עמילות (לרבות עמלת הפצה ליועץ פנסיוני) בשל מוצר ביטוח מסוים ליותר מבעל רישיון אחד באותה עת, אלא לפי הסכם בכתב בדבר חלוקת דמי העמילות ביניהם. עם זאת, יותר תשלום כפל עמלות לסוכן ביטוח שצירף לראשונה את הלקוח למוצר הביטוח, למשך תקופה של עד 3 שנים מהיום שהלקוח צורף למוצר לראשונה, ובתנאי שהעמלות, שישולמו לסוכן הביטוח המצרף יופחתו לחצי משיעורם ערב מועד מינוי בעל הרישיון החדש. בנוסף, סוכן הביטוח ישיב לגוף המוסדי חלק מעמלת היעד ששולמה לו באופן יחסי לתקופה שנותרה, עד לתום חמש שנים ממועד מכירת המוצר במקרה של הפסקת הפקדת כספים למוצר או מינוי בעל רישיון אחר לטיפול בו.

בהתאם לטיטת יחויבו סוכני הביטוח בגילוי מראש ללקוחותיהם, במקרים בהם הם זכאים לעמלת יעד או להחזר הוצאות שיווק.

כניסתה לתוקף של טיטת תקנות דמי עמילות, ככל שתתקבל יכול ותשפיע על האפשרות של הקבוצה לעודד סינרגיה בין המוצרים השונים, באמצעות תשלום עמלות כחלק מעמידה משולבת ביעדי מכירות כוללים וזאת עקב הגבלת עמלות היעד. איסור תשלום עמלות היעד

בגין שיווק מוצר ביטוח מסוים, עשוי להקשות על הקבוצה ליצור מנגנון תמריצים הנובע מרווחיות המוצרים ולשנות את תמהיל המוצרים הנמכרים על ידה. בנוסף, מתן אפשרות ליצרנים להשתתף בהוצאות הסוכנים, לתקופה של שנתיים לפחות יכול ותביא לגידול בהוצאות תשלום לסוכנים. מאידך טיוטת התקנות, היה ותתקבל, יכול ותביא להפחתה מסויימת בסכום העמלות המשולם וזאת נוכח הגבלת התגמול למפיץ האחרון שמונה על ידי הלקוח, הפסקת התגמול במקרה שבו הקשר עם העמית נותק, הגבלת מתן פרסים והטבות ונוכח החובה להחזר יחסי של עמלת היעד במקרה של ביטול פוליסה, באופן יחסי לתקופה שנותרה עד לתום חמש שנים ממועד מכירתה. בנוסף, ביחס לפוליסות ארוכות טווח, המנגנונים אשר קובעים כי שיעור עמלת השירות החודשית לא יפחת בחמש השנים הראשונות שלאחר צירוף הלקוח, עשויים להוביל לפריסה מסוימת של עמלות, שבהתאם לדין כיום, ניתן לשלמן בשנה הראשונה.

2. הוראות בעניין עמלות הפצה אחידות ליועץ פנסיוני עבור כל מוצרי החיסכון הפנסיוני: ביום

10 במאי 2012 פורסמה טיוטה שנייה של תיקון תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(עמלת הפצה), התשע"א-2011 (להלן: "טיטת תקנות עמלות הפצה"), וזאת בהמשך לטיטה הראשונה שפורסמה בחודש מרס 2011 (להלן: "הטיטה הראשונה"). הטיטה השנייה האמורה עדכנה את הטיטה הראשונה, בין היתר, לאור השינויים בדמי הניהול המרביים המותרים והיא כוללת גם הוראות לגבי תשלום עמלת הפצה בעד מבוטח או עמית שנותק עמו הקשר. במסגרת טיוטת תקנות דמי הפצה מוצע לקבוע עמלות הפצה אחידות לשלושת סוגי המוצרים הפנסיוניים: קופות גמל, קרנות פנסיה וביטוח מנהלים. מודל עמלת ההפצה המוצע מתחשב הן בהיקף הנכסים הצבורים לזכות הלקוח במוצר הפנסיוני והן בהפקדות השוטפות לאותם מוצרים וזאת במטרה לעודד יעוץ פנסיוני גם ללקוחות הנמצאים בשנות החיסכון הראשונות, שלהם יתרת נכסים נמוכה יחסית.

בהתאם לטיטת תקנות עמלות הפצה, עמלת הפצה מרבית תהיה בשיעור של עד ל-1.6% מסך ההפקדות השוטפות ועד 0.2% מסך כל הסכומים הצבורים העומדים לזכות הלקוח ביום העסקים האחרון של כל חודש ואולם אופן חישוב עמלת ההפצה המוצע יאפשר תשלום עמלת הפצה מופחתת בשיעור של 40% מדמי הניהול הנגבים בפועל מהצבירה או מההפקדה השוטפת, לפי העניין, במקרים בהם מבוצעת עסקה במוצרים פנסיוניים שדמי הניהול הנגבים מהלקוח בגינם נמוכים מתקרת דמי הניהול המותרת. עמלת ההפצה תשולם בגין ביצוע עסקה בקופת גמל, קרן פנסיה או בתכנית ביטוח מפני סיכון מוות או מפני סיכון אבדן כושר עבודה. לא תשולם עמלת הפצה בגין קרן פנסיה ותיקה ובגין קופות גמל וקופות ביטוח מבטיחות תשואה. לגבי קרן השתלמות, מוצע להותיר את תקרת עמלת ההפצה החודשית עד לשיעור מקסימלי של החלק השנניים עשר של 0.25% מיתרת הנכסים הצבורים בקרן לטובת לקוח בסוף כל חודש.

לא תשולם עמלת הפצה בעד עמית או מבוטח שהקשר עימם נותק, כאמור בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(דמי ניהול), התשע"ב-2012. העמלה לא תשולם החל ממועד הפחתת דמי הניהול כקבוע באותן תקנות, או בתום תשעה חודשים ממועד שבו הודיע הגוף המוסדי ליועץ הפנסיוני, על ניתוק הקשר עם אותו עמית, לפי המאוחר. הוראות אלו יחולו

בשינויים המחויבים גם על עמית שאינו מבוטח או מבוטח שנפטר. כן מוצע לחייב גוף מוסדי ליידע את היועץ אודות האפשרות שיופסק תשלום עמלת הפצה בכל מקרה בו נותק הקשר עם העמית או ממועד פטירתו של העמית, לפי העניין, בתוך שישה חודשים.

בהתאם לטיוטת תקנות עמלות הפצה, גוף מוסדי אשר יהיה רשאי לנהל יותר מקופת גמל אחת מאותו סוג, יהיה רשאי להתקשר בהסכם הפצה עם יועץ, רק אם יתקשר במסגרת אותו הסכם הפצה לגבי כל קופות הגמל, לרבות מסלולי השקעה בקופת גמל מסלולית ולגבי כל תכניות הביטוח שבניהולו, ולמעט קרן פנסיה. בהתאם לטיוטה, מועד התחילה של תיקון התקנות יהיה ביום 1 בינואר 2013. לגבי לקוחות קיימים אשר קיבלו יעוץ פנסיוני ובגינם שולמה עמלת הפצה טרם פרסום התיקון, מוצע לקבוע כי מועד התחילה של התיקון יהיה ביום 1 בינואר 2014.

להלן טבלה המתארת את השינוי בעמלות ההפצה בגין המוצרים השונים:

קרן פנסיה	ביטוח מנהלים	קופת גמל	עמלות הפצה לבנק
עד 0.25% מהצבירה	(טרם נקבע)	עד 0.25% מהצבירה	כיום
הנמוך מבין עד 0.2% מהצבירה או 40% מסך דמי הניהול מהצבירה שגבה הגוף המוסדי + הנמוך מבין עד 1.6% מההפקדות או 40% מסך דמי הניהול מההפקדות שגבה הגוף המוסדי			לאחר השינוי

ככל שטיוטת תקנות עמלות הפצה תיכנס לתוקף וככל שכתוצאה מכך הבנקים יבחרו להיכנס להפצה של מוצרי ביטוח, הרי שקביעת עמלת הפצה אחידה ליועץ פנסיוני עבור כלל מוצרי החיסכון הפנסיוני, לרבות ביטוח, עשויה להוות פוטנציאל לגידול בהפצת מוצרי הביטוח. תשלום עמלת הפצה זהה בגין כל המוצרים, יכולה להביא לייעוץ בלתי תלוי, ככל שהדבר נוגע לתמורה המשתלמת בגין הייעוץ הניתן ביחס לכל מוצרי החיסכון הפנסיוני. מאידך, הדבר עלול להביא לדחיקת מקומם של סוכנים קטנים בענף ולגידול בניוד התיק הקיים.

המידע בכל הקשור להשלכות טיוטת תקנות דמי עמילות וטיוטת תקנות עמלת הפצה הינו מידע צופה פני עתיד המתבסס על הערכות והנחות של החברה, נכון למועד פרסום הדוח ולאור העובדה שלא כל הצעדים המתוכננים במסגרת התכנית להגברת התחרות התקבלו ומדובר בצעדים עתידיים אשר הסדרתם טרם הושלמה במלואה, היישום בפועל עשוי להיות שונה מזה שנחזה. השלכות התכנית להגברת התחרות בתחום החיסכון הפנסיוני תלויות במידה רבה בגורמים הבאים: מהות ההסדרים הסופיים שיגובשו, הצעדים שינקטו על ידי החברה במטרה למתן את השפעת תקנות דמי הניהול, לרבות לעניין יחסיה עם הגורמים המפיצים, התנהגות הגופים המוסדיים המתחרים בעקבות הרפורמה והאפשרות לרכוש כיסויים ביטוחיים בקופות גמל, טעמי העמיתים והמבוטחים והתנהגותם ביחס למוצרים שברשותם, וכן השלכות רפורמות אחרות בתחום והשפעתם המשולבת לרפורמה להגברת התחרות.

3. בחודש יוני 2012 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(דמי ניהול), התשע"ב-2012 (להלן: "התקנות"). בהתאם לתקנות ישתנה שיעור דמי הניהול השנתיים המרביים בביטוחי מנהלים (ביחס למוצרים חדשים) ובקופות גמל באופן הדרגתי.

להלן טבלה המתארת את שינוי מנגנון דמי הניהול השנתיים במוצרים השונים (למעט ביחס לעמיתים מקבלי קצבאות):

קרן פנסיה חדשה כללית*	ביטוח מנהלים	קופת גמל	דמי ניהול מקסימליים
עד 2% מהצבירה	2% מהצבירה + 0% מההפקדות או שיעור נמוך יותר מהצבירה ושיעור גבוה יותר מההפקדות (על פי תמהיל מאושר - כאשר דמי הניהול מההפקדות בין 0% ל-13%)	עד 2% מהצבירה + 0% מההפקדות	כיום
עד 1.1% מהצבירה + עד 4% מההפקדות	עד 1.1% מהצבירה + עד 4% מההפקדות	עד 1.1% מהצבירה + עד 4% מההפקדות	בתקופת המעבר (מיום 1 בינואר 2013 ועד יום 31 בדצמבר 2013)
עד 1.05% מהצבירה + עד 4% מההפקדות	עד 1.05% מהצבירה + עד 4% מההפקדות	עד 1.05% מהצבירה + עד 4% מההפקדות	החל משנת 2014

שינוי דמי הניהול לא יחול לגבי: פוליסות ביטוח שהוצאו לפני יום תחילתן של התקנות, קופת ביטוח מבטיחת תשואה, קופת גמל מבטיחת תשואה, קרן ותיקה, קרן פנסיה חדשה מקיפה, קרן השתלמות, קופת גמל בניהול אישי, קופת גמל מרכזית, קופת גמל ענפית, קופת גמל לדמי מחלה, קופת גמל לחופשה וקופת גמל למטרה אחרת.

דמי הניהול אשר יגבו ממקבל קצבה יהיו בשיעור שלא יעלה על 0.6% לשנה.

כמו כן, מסדירות התקנות גם את שיעור דמי הניהול בחשבונות של עמיתים שהקשר עימם נותק (וכל עוד הוא לא חודש) או עמיתים שנפטרו, בהתאם להוראות ולהגדרות הקבועות בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב-2012 בשיעור שלא יעלה על 0.3% לשנה מן היתרה הצבורה בחשבון העמית בקופות הגמל או על השיעור החודשי שגבה הגוף המוסדי במועד בו נותק הקשר עם העמית או במועד שבו נודע לגוף המוסדי על פטירת העמית, לפי הנמוך מבניהם. הגוף המוסדי יהיה רשאי לחזור ולגבות מהעמית את דמי הניהול, בשיעור שגבה קודם לשינוי למן היום שבו הצליח ליצור עימו קשר או, בקשר לעמית שנפטר, למן היום שבו סיים לבצע את הפעולות המפורטות בתקנות האיתור. כמו כן, ביחס לעמית שאותר - רשאי הגוף המוסדי לגבות, באופן רטרואקטיבי, דמי ניהול נוספים בגין התקופה שבה נגבו דמי ניהול מופחתים, באופן ששיעור דמי הניהול שיגבו בגין תקופה זו יהיה בשיעור של 0.5% מהיתרה הצבורה בחשבון העמית (במקום 0.3%).

תחילת התקנות בינואר 2013.

בחודש יולי 2012 אישרה ועדה הכספים של הכנסת את הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תיקון מס' 8)(שיעור מזערי של דמי ניהול), התשע"ב-2012 (להלן: "הצעת החוק") והעבירה אותה לקריאה שניה ושלישית במליאת הכנסת. הצעת החוק קובעת, ששר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, יהיה מוסמך לקבוע סכומים ושיעורים מזערים ומירבים של דמי ניהול וכן סכומים ושיעורים מירבים של הוצאות וכן רשאי לקבוע שהסכומים או השיעורים של דמי הניהול ושל ההוצאות כאמור יהיו אפס.

בחודש יוני 2012 פורסם חוזר בנושא דמי ניהול במכשירי החסכון הפנסיוני. החוזר קובע, כי גוף מוסדי יהיה רשאי להציע לעמית שיעור דמי ניהול הנמוך משיעור דמי הניהול המרבי הקבוע לפי דין, ובלבד שההצעה האמורה תהיה תקפה במהלך תקופה של שנתיים לפחות מהיום שבו החלו להיגבות דמי הניהול בשיעור המוצע, זאת נוכח העובדה שהחיסכון הפנסיוני הינו לטווח ארוך ומתן הצעה למתן הטבות כלכליות לתקופות קצרות עשויה להשפיע על בחירה לא מושכלת של המוצר. למרות האמור, גוף מוסדי יהיה רשאי להעלות את דמי הניהול בפרק זמן הקצר משנתיים, ובלבד שהוסכם על כך עם העמית מראש ובכתב במקרים של הפסקת הפקדות; משיכה מלאה או חלקית של היתרה הצבורה; והוספת גורם הפצה המקבל עמלה מן הגוף המוסדי, ובלבד ששיעור העלאת דמי הניהול במהלך התקופה האמורה לא יעלה על שיעור עמלת ההפצה שהתווספה. כן קובע החוזר, חובת הודעה מראש קודם להעלאת דמי הניהול, לפיה, גוף מוסדי ישלח לעמית ולבעל הרישיון אשר נותן לעמית ייעוץ פנסיוני מתמשך או שיווק פנסיוני מתמשך, אם ישנו, הודעה על הגדלה בשיעור דמי הניהול הנגבים מהעמית. העלאה כאמור תחול בתום חודשיים מהמועד שבו נשלחה ההודעה האמורה, או במועד שצוין בהודעה, לפי המאוחר ובלבד שההודעה לא נשלחה מוקדם יותר מארבעה חודשים לפני מועד ההעלאה הצפוי. חוזר זה חל על כל הגופים המוסדיים. תחילתו של חוזר זה ביום 1 בינואר 2013.

2. המצב הכספי של קרן הפנסיה

להלן הסבר להתפתחויות שחלו בסעיפי המאזן בתקופת הדו"ח ובפרט בעניינים הבאים:

א. שינויים בהתחייבות הפנסיונית:

31 בדצמבר 2011	30 ביוני 2011	30 ביוני 2012	
אלפי ש"ח			
1,541,529	1,379,681	1,663,131	התחייבות לפנסיונרים
5,340,576	3,251,639	4,960,688	התחייבות לפעילים-זכויות שכבר נצברו
962,769	2,641,268	1,031,514	התחייבות לעמיתים לא פעילים

ב. העודף האקטוארי

31 בדצמבר 2011	30 ביוני 2011	30 ביוני 2012	
אלפי ש"ח			
(949,984)	(396,892)	(214,776)	גירעון אקטוארי

ג. השפעת שינויים בהנחות ובבסיסים האקטואריים

לא חלו שינויים מהותיים בהנחות ובבסיסים האקטואריים בתקופת הדוח.

ד. התפתחויות יוצאות דופן בהתחייבויות לעמיתים, הסיבות לכך והשפעתן

לא חלו התפתחויות יוצאות דופן בהתחייבויות לעמיתים בתקופת הדוח, למעט בנוגע לגרעון האקטוארי כמפורט לעיל.

ה. התפתחויות בהתחייבות הפנסיונית ובעודף ההכנסות על ההוצאות.

31 בדצמבר 2011	30 ביוני 2011	30 ביוני 2012	
אלפי ש"ח			
5,893,157	5,713,222	6,105,043	סך המאזן
5,890,537	5,708,903	6,103,510	התחייבות פנסיונית
109,075	30,012	174,892	עודף הכנסות על הוצאות

3. תוצאות פעילות:

א. מרכיבים עיקריים של דוח הכנסות והוצאות, לרבות הכנסות מהשקעות, עודף הכנסות מהשקעות ודמי ניהול להלן פירוט נתונים כספיים עיקריים מהדוח הכנסות והוצאות:

אחוז מעודף ההכנסות	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 אלפי ש"ח	אחוז מעודף ההכנסות	לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2011 אלפי ש"ח	אחוז מעודף ההכנסות	לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2012 אלפי ש"ח	
%		%		%		
3.10	3,386	4.31	1,294	0.98	1,719	מזומנים ושווי מזומנים
74.19	80,927	50.24	15,079	87.96	153,838	הכנסות מהשקעות (1)
55.21	60,219	77.39	23,226	34.43	60,215	בניירות ערך שאינם סחירים
16.69	18,210	(13.28)	(3,986)	31.29	54,729	בניירות ערך סחירים
2.29	2,498	(13.87)	(4,161)	22.24	38,894	בפיקדונות והלוואות
77.29	84,313	54.55	16,373	88.94	155,557	סך הכל הכנסות (הפסדים)
51.32	55,979	94.10	28,241	19.93	34,853	סיוע כספי מהאוצר בגין השנה הנוכחית
128.61	140,292	148.65	44,614	108.87	190,413	סך הכל הכנסות(הפסדים)
						הוצאות
28.53	31,128	48.54	14,569	8.85	15,475	דמי ניהול לחברה המנהלת (2)
0.08	89	0.11	33	0.02	46	הוצאות אחרות
28.61	31,217	48.65	14,602	8.87	15,521	
100.00	109,075	100.00	30,012	100.00	174,889	<u>עודף הכנסות, נטו מועבר לדוח התנועה בקרן הפנסיה (3)</u>

(* נתוני השוואה מתייחסים לשנה שלמה כאשר נתוני השנה הם לשלושה חודשים בלבד.)

(1) הכנסות מהשקעות :

- א. השקעה בניירות ערך שאינם סחירים - לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2012, סך ההכנסות מניירות ערך שאינם סחירים מהווה כ-34% מעודף ההכנסות ובתקופה מקבילה בשנת 2011 סך ההכנסות מניירות שאינם סחירים מהווה כ-77% מעודף ההכנסות.
- ב. השקעה בניירות ערך סחירים - לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2012, סך הכנסות מניירות סחירים מהווה כ-31% מעודף ההכנסות ובתקופה מקבילה שנת 2011 הפסדים מניירות ערך סחירים מהווה כ-13% מעודף ההכנסות.

(2) הוצאות דמי הניהול :

הוצאות דמי הניהול בחציון הראשון של שנת 2012 מסתכמים בכ-9% מעודף הכנסות ולעומת כ-49% בתקופה מקבילה אשתקד.

(3) עודף הכנסות :

עודף הכנסות על הוצאות בחציון הראשון של שנת 2012 מסתכמים בכ-175 מיליון ש"ח וזה לעומת כ-30 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

ב. השפעה של תופעות או אירועים מיוחדים על תוצאות הפעילות

בתקופת הדוח לא היו אירועים מיוחדים שהשפיעו על תוצאות הפעילות.

ג. שינוי מהותי ברווחי השקעות ביחס לתקופות קודמות

ראה פירוט בסעיף 3 (א) 1 לעיל.

ד. השפעת שינויים בהוראות המפקח על הביטוח על תוצאות הפעילות

בתקופת הדוח לא היו שינויים בהוראות המפקח שהשפיעו על תוצאות הפעילות. לעניין פירוט השינויים בהוראות המפקח, ראה סעיף 1 לעיל.

ה. השפעת השינויים בהוראות המס של תוצאות הפעילות

לא היו שינויים בהוראות המס שהשפיעו על תוצאות הפעילות.

ו. עונתיות

ככלל, ההכנסות מדמי ניהול מקרנות הפנסיה אינן מתאפיינות בעונתיות; יחד עם זאת, קיימים חודשים מסוימים, המשתנים משנה לשנה, שבהם היקף דמי הגמולים עשוי להיות גבוה יותר, וזאת בעיקר לאור תשלומים חד פעמיים אשר משולמים על ידי המעסיקים (כגון תוספת הבראה) ואשר בגינם מופרשים דמי גמולים.

ז. שינויים בהיקף דמי הגמולים

<u>ליום 31 בדצמבר 2011</u>	<u>ליום 30 ביוני 2011</u>	<u>ליום 30 ביוני 2012</u>
	<u>אלפי ש"ח</u>	
284,366	114,106	113,365

ח. שינויים מהותיים בשיטת חישוב המאזן האקטוארי

לא חלו שינויים מהותיים בשיטת חישוב המאזן האקטוארי בתקופת הדוח.

ט. פרטים בדבר סכום דמי הניהול שנגבו מהמבוטחים

ראה פירוט בסעיף 3 א (2) לעיל.

י. כרית הביטחון

בחודש מאי 2003 הודיע משרד האוצר לוועדת הכספים של הכנסת כי תועמד כרית ביטחון לקרנות הוותיקות שבהסדר על מנת להגן על עמיתי וגמלאי הקרנות שבהסדר מפני תנודתיות בתשואות. לשם כך מונתה על-ידי שר האוצר דאז, בנימין נתניהו, ועדה ציבורית בראשות פרופ' ברנע (להלן "ועדת ברנע"), ליתן המלצות בסוגיה.

ביום 17 באוגוסט 2011 המליצה ועדת ברנע כי כרית הביטחון תשמש לצורך כיסוי גירעון הקרנות הוותיקות שבהסדר הנובע מירידה בעקום הריבית, וזאת ביחס לריבית צמודה של 4%, אשר הייתה בסיס לחישוב הגירעון האקטוארי של הקרנות במסגרת תכנית ההבראה שנקבעה להן. כמו כן, בהמלצות הועדה הציבורית נקבע, כי סכום המרבי שיוקצה לכרית הביטחון יעמוד על סך של 11,320 מיליוני ש"ח, כשהוא צמוד למדד המחירים לצרכן, לעומת המדד לחודש ינואר 2009, ובתוספת ריבית בשיעור של 3.48% לשנה מהמועד האמור. יצוין כי

בפועל העניק האוצר את כרית הביטחון לקרנות הותיקות שבהסדר עוד לפני פרסומן הרשמי של המלצות ועדת ברנע .

בעתירה לבג"ץ שהוגשה ביום 13 באפריל, 2011 על ידי הקרן וכן קרן פנסיה הע"ל-פסגות ועותרים נוספים כנגד שר האוצר ואח, טענו העותרים בין היתר לאפליה של הקרנות הוותיקות שאינן בהסדר ובקשו לחייב את האוצר להעניק את כרית הביטחון שניתנה לקרנות הוותיקות שבהסדר גם לקרנות הוותיקות שאינן בהסדר.

ביום 3 בינואר, 2012 פרסם משרד האוצר תזכיר חוק, אשר כלל תיקונים מוצעים שונים לחוק הפיקוח, וזאת לצורך קביעתם של העקרונות והכללים להקצאת סכומים מתקציב המדינה לקרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר במטרה למתן את השפעת השינויים בעקום הריבית על זכויות העמיתים בקרנות. ביום 16 בפברואר, 2012 אישרה ועדת השרים לענייני חקיקה את התיקונים המוצעים לחוק הפיקוח (להלן: "הטיוטה" או" טיוטת החוק").

בחודש מרס 2012 לאור גרעון אקטוארי בקרן בסך של כ- 950 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2011 אושר בדירקטוריון החברה המנהלת ביצוע הפחתת זכויות בהתאם לתקנון הקרן.

מיד לאחר מכן נתקבלה הסכמת האוצר למשא ומתן על כרית הביטחון כולל אישור לדחיית ההפחתה עד לסוף מאי או סיום המשא ומתן. הקרן כינסה ישיבת דירקטוריון מיוחדת ובה הוחלט להחזיר הסכומים שהופחתו. אי לכך הוחזרו בתחילת אפריל 2012 למקבלי פנסיה את הסכומים שהופחתו בגין מאזן אקטוארי 2011, והקרן משלמת מאז את הפנסיות ללא הפחתה.

הדיון בבג"ץ שהיה קבוע לחודש אפריל 2012 נדחה בהסכמת הצדדים בחודשיים, על-מנת לאפשר להם לקיים משא ומתן. לפיכך, החלו דיונים מול האוצר על מנת להגיע למתווה מוסכם להסדרת כרית ביטחון לקרנות הותיקות שאינן בהסדר. אגף שוק ההון הנחה לא לבצע את ההפחתה בפועל עד לחודש יוני 2012 מועד צפוי לסיום הדיונים עם הקרנות הותיקות.

במהלך החודשים מאי ויוני 2012 התקיימו הדיונים עם משרד האוצר והושגו הסכמות עקרוניות. ביום 2 ביולי 2012 הוציא האוצר למנהלי הקרנות הוותיקות שאינן בהסדר מכתב בו מאשר האוצר את נכונותו להוביל במסגרת תזכיר הצעת החוק גם מהלך של מתן כרית בטחון לקרנות אלה. המדובר בהצעה למתן כרית בטחון תוך מגבלת תקרה כוללת (לכל הקרנות הוותיקות שאינן בהסדר) בסך כולל של 2.5 מיליארד ש"ח ותוך שהוא מתנה את העמדת הכרית לכל קרן, בין היתר, בתיקון תקנונה של הקרן באופן בו תבוצע הפחתת זכויות בשיעור של 1.75% וכן יידחה גיל הזכאות לפנסיית זקנה לגילאי הפרישה על פי חוק הינו 67 לגברים ו- 62 לנשים (האמור בהתאם לחוק לעלות בקרוב ל-64).

ביום 18 ביולי הוציא האוצר תזכיר מתוקן של טיוטת החוק. הטייטא המתוקנת אושרה על ידי וועדת שרים לחקיקה ונכון להיום מתנהלים דיונים בין נציגי הקרנות הוותיקות לבין האוצר ומשרד המשפטים ביחס לנוסח המדויק של הצעת החוק.

הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני, 2012 מציגים את מצב הקרן לאחר הפחתת הזכויות. עם זאת, הפחתת הזכויות בחשבונות העמיתים ובתשלומי הפנסיה טרם בוצעה בפועל בהתאם להנחיית האוצר כאמור.

בחודש יולי 2012 פרסם המפקח טיוטת הסדרה בנושא מקדמי הקצבה. ההסדרה המוצעת כוללת גם טיוטת נייר עמדה בדבר עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בקרנות הפנסיה וביטוחי החיים. טיוטת נייר העמדה מחולקת למספר חלקים עיקריים. החלק הראשון (פרקים ב' ו-ג') עוסק בעדכון מערכת ההנחות הדמוגרפיות לקרנות פנסיה ולחישוב עתודה לקצבה בחברות ביטוח, על פי נתונים שהתקבלו מקרנות פנסיה ומחברות ביטוח; החלק השני (פרק ד') בוחן את השיפור בתוחלת החיים בישראל, סוקר הנחות במדיניות שונות לענין שיעורי שיפור בתמותה, וכולל המלצות לענין שיעורי השיפור העתידיים בתוחלת החיים.

ההנחות הכלכליות והדמוגרפיות אשר עליהן מתבסס חישוב ההתחייבות הפנסיונית בדוחות הכספיים נקבעו ע"י המפקח בהוראות ובחוזרים שונים ובמקרים מסוימים באמצעות אישורים ספציפיים שנתן המפקח. ההוראות שבטיטוט נייר העמדה כאמור לעיל, טרם התגבשו לכלל הנחיות סופיות. יתרה מכך, במכתב האוצר מיום 31 ביולי 2012 נמסר כי עדיין קיים חוסר וודאות באם ניתן לראות באומדנים המופיעים בטייטה כאומדנים הטובים ביותר לצורך חישוב ההתחייבות הפנסיונית בדוחות הכספיים היות שעדיין מתקבלות הערות מקצועיות בקשר לטייטה.

לפיכך הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2012 נערכו עדין בהסתמך על מערכת ההנחות הקיימת והם, כאמור לעיל, עקביים עם ההנחות ששימשו לחישוב ההתחייבויות בדוח ליום 31 בדצמבר 2011 ובדוח ליום 31 במרץ, 2012.

הנהלת הקרן בוחנת את ההוראות שבטיטוט נייר העמדה, אם כי טרם השלימה את מדידת ההשפעות המדויקות הנגזרות מיישומן ואולם מאומדנים ראשוניים שבוצעו עולה שלא צפויה להיות להן השפעה מהותית על ההתחייבות הפנסיונית של הקרן.

4. סקירה כלכלית

הצמיחה הגלובלית ברבעון הראשון לא הייתה מאוזנת. בארה"ב רוב הנתונים הכלכליים הצביעו על מגמת התאוששות, עלייה בצריכה הפרטית, שיפור בשוק העבודה והאצה בייצור התעשייתי. התרבו הסימנים ששוק הנדל"ן מתייצב כאשר מסתמן גידול באישורי בנייה ובמכירות של בתים. המשק האמריקאי צמח בכ- 2.2% ברבעון הראשון (לאחר צמיחה של 3.0% ברבעון הרביעי של שנת 2011) כאשר הצריכה הפרטית התרחבה, ב- 2.9%. לעומת זאת, באירופה הסתמנה צמיחה שלילית ברבעון הראשון, זאת כתוצאה מקיצוצי תקציב עמוקים במדינות דרום אירופה (איטליה וספרד בפרט) במטרה לרסן את הגירעונות התקציביים ולהחזיר את אמון המשקיעים. הבנק המרכזי האירופאי (ECB) הזרים כטריליון יורו למערכת הבנקאות במסגרת הלוואות לשלוש שנים (LTRO) ובכך הקל על מצוקת האשראי ותרם בעקיפין לירידת תשואות (לפחות באופן זמני) באג"חים של איטליה וספרד. שוקי ההון הגיבו בחיוב להתקדמות מסוימת בעיצוב אמנה פיסקאלית כלל אירופית ולהגדלת קרן הסיוע לכ- 800 מיליארד יורו. למרות שמספר מדינות דרום אירופה התקדמו בתחום הרפורמות המבניות, בעיקר בשוק העבודה והפנסיה, ברור שהטיפול במשבר החוב צפוי להימשך מספר שנים. בסין מסתמנת האטה בקצב הצמיחה ל- 7.2% ברבעון הראשון לעומת 8.1% ברבעון הקודם. מדינות מתעוררות רבות הורידו ריביות במטרה לעודד את הפעילות הכלכלית, כגון ברזיל, הודו וסין.

כלכלת ישראל

ברבעון הראשון רוב האינדיקטורים הכלכליים הצביעו על התמתנות בקצב צמיחת המשק. היצוא התעשייתי ירד בקצב שנתי של 5.5%, הייצור התעשייתי התמתן והפדיון בענפי המסחר והשירותים נמצא בקיפאון. ברבעון א' המדד המשולב למצב המשק של בנק ישראל עלה ב- 2% (לעומת רבעון הרביעי של שנת 2011, בקצב שנתי). יחד עם זאת, לאחרונה עדכן בנק ישראל את תחזית הצמיחה לשנת 2012 כלפי מעלה ל- 3.1% (מ- 2.8%), כנראה על סמך עדכון תחזית הצמיחה הגלובלית של קרן המטבע ל- 3.5% (מ- 3.3%). בהתחשב בעובדה שהיצוא מהווה כ- 40% מהתוצר המקומי הגולמי, ברור שתוואי הצמיחה בישראל תלוי בקשר הדוק עם ההתפתחויות בעולם.

שוק העבודה

הלמ"ס שינתה את שיטת המדידה של נתוני כוח עבודה. ההגדרות החדשות תואמות את המדידה לפי ה-OECD כאשר נמדדים כעת גם כוח העבודה הלא אזרחי (צבא ושירותי הביטחון), בשונה מהמדידה בישראל עד כה אשר התחשבה בכוח העבודה האזרחי בלבד. הכללה של שירותי הביטחון בכוח העבודה מעלה את שיעור ההשתתפות בכוח העבודה בישראל באופן משמעותי (כזכור, שיעור ההשתתפות הינו כוח העבודה (מועסקים ובלתי מועסקים) כאחוז מהאוכלוסייה בגיל העבודה). לפי החישוב החדש, שיעור ההשתתפות בישראל נמצא על רמה של 62.2% בפברואר, כ- 5% יותר מאשר בהגדרה הקודמת (ללא התחשבות בכוחות הביטחון). הממוצע של מדינות ה-OECD נמצא על רמה של כ- 65%, כך שלא מדובר בפער מאד משמעותי בין ישראל והעולם המפותח. הורחבו מספר היישובים בסקר כוח האדם מ- 370 בסקר הקודם ל- 470 בסקר החדש. כנראה ששינוי זה מסביר באופן חלקי את הגידול בשיעור האבטלה הנמדד (מ- 5.4% ברבעון הרביעי של שנת 2011 במדידה הקודמת לכ- 6.8% בשיטת המדידה החדשה). בחודש פברואר שיעור הבלתי מועסקים ירד מעט ל- 6.5%. עדכון שיעור האבטלה כלפי מעלה הגיוני יותר וכנראה שהמשק הישראלי לא קרוב כל כך לתעסוקה מלאה כפי שחשבו תחילה. סברה זו מסבירה את העדר הלחץ לעליית שכר בסקטור העסקי וסביבת אינפלציה ממותנת. השכר הריאלי עלה ב- 0.1% בלבד בחודשים נובמבר-ינואר.

תקציב המדינה

הגירעון התקציבי ברבעון הראשון הגיע ל- 1.0 מיליארד ₪ לעומת עודף של 1.1% באותה תקופה אשתקד. ברבעון הראשון מסתמן גידול בהוצאות של משרדי הממשלה בשיעור משוקלל של כ- 8.9% (לעומת אשתקד), כאשר ההוצאות של המשרדים החברתיים עלו ב- 9.7%, ביטחון 8.1% ומשרדים כלכליים (סעיף קטן יחסית) ב- 42% (בעיקר גידול מבורך בהשקעות בתשתיות). לעומת הגידול המואץ בהוצאות הממשלה, הכנסות המדינה נמצאות כמעט בקיפאון. המסים העקיפים ירדו ריאלית ב- 3.2% ברבעון הראשון (לעומת אותה תקופה אשתקד) בשל חולשה בביקושים המקומיים. אמנם מסי ההכנסה עלו ב- 6.6%, אך זאת כתוצאה מעלייה חדה חד פעמית במסים בחודש ינואר, עקב העלאת שיעורי מס רווחי הון, מס דיבידנדים ומס חברות בסוף 2011. בחודש מרץ ההכנסות ממסים ירדו ריאלית ב- 7% לעומת מרץ אשתקד. שילוב של המשך חולשה בהכנסות ממסים, במקביל לעלייה בהוצאות הממשלה עלול לסכן את יעד הגירעון המעודכן של 3.4% תוצר.

שע"ח

ברבעון הראשון שער החליפין של השקל יוסף ב- 2.8% מול הדולר ופחת ב- 0.3% מול היורו. חודשים ינואר ופברואר אופיינו על ידי פחות של 2.5% מול סל המטבעות, זאת לאור המתיחות הגוברת סביב אפשרות למתקפה ישראלית על איראן. מסוף חודש פברואר ועד סוף חודש מרץ השקל התחזק ב- 2.7% מול סל המטבעות על רקע רגיעה בתחום הגיאופוליטי בשל הפעלת לחץ פוליטי וכלכלי על איראן להפסקת פיתוח היכולת הגרעינית. הגורמים המאקרו כלכליים פחות תומכים בייסוף בשקל, זאת בשל הרעה מסוימת במאזן התשלומים. ברבעון הראשון הגרעון המסחרי הוכפל והגיע ל- 5.5 מיליארד לעומת 2.9 מיליארד ברבעון א' 2011, זאת על רקע עלייה ביבוא סחורות בשיעור של 9.2% וירידה ביצוא סחורות בשיעור של 7%. לעומת זאת, בחודשים ינואר ופברואר זרים המשיכו להגדיל את ההשקעות הריאליות בישראל, בהיקף של כ- 1.2 מיליארד, בעיקר בענפי הטכנולוגיה העלית, אך מימשו נכסים פיננסיים בישראל (בעיקר אג"ח ממשלתי) בהיקף של כ- 0.5 מיליארד. לעומת זאת, ישראלים האטו את הרכישות של נכסים פיננסיים בחו"ל ל- 140 מיליון בלבד, בחודשים ינואר-פברואר לאחר השקעות פיננסיות נטו של 3.1 מיליארד בשנת 2011.

אינפלציה וריבית

קצב האינפלציה התמתן ברבעון הראשון והגיע ל- 1.9% בחודש מרץ (ב- 12 החודשים האחרונים), לעומת 2.2% בדצמבר 2011. האינפלציה המצטברת בחודשים ינואר עד מרץ הגיעה ל- 0.4%. עלייה במחירי הדלקים בשיעור של כ- 8% תרמה כ- 0.3% לאינפלציה. מחירי הדירור במדד (מחירי שכירות) המשיכו לזחול כלפי מעלה, בקצב שנתי של 4.7%. לעומת זאת, מסתמן קיפאון ואף ירידה קלה במחירי הדירות בבעלות החל מרבעון הרביעי של שנת 2011. בנק ישראל החליט להוריד את הריבית מ- 2.75% ל- 2.5% בסוף חודש ינואר בשל ההאטה בפעילות הכלכלית בישראל ועלייה בסיכונים הגלובליים על רקע ההשפעה הממתנת של משבר החוב באירופה. ירידת ריבית זו באה לאחר שתי הורדות ריבית ברבעון הרביעי של שנת 2011. מאז הורדת ריבית זו ועד היום, בנק ישראל שמר על יציבות בריבית.

שוקי הון

ברבעון הראשון שוקי ההון בעולם אופיינו על ידי עליות חדות, זאת על רקע שורה של צעדים שנעשו באירופה כולל הסדר חוב ביוון, התקדמות לקראת אמנה פיסקאלית באירופה, קיצוצי תקציב באיטליה ובספרד ואולי החשוב מכול, מהלך נוסף של הגדלת הנזילות למערכת הבנקאות האירופית בחודש פברואר, זאת לאחר מהלך דומה בחודש דצמבר. בנוסף, שיפור בנתונים הכלכליים בארה"ב תמך בשוק המניות. ברבעון הראשון מדד ה- S and P עלה ב- 11.2% ומדד מניות אירופה היורו סטוק עלה ב- 6.9%. מדד תל אביב 25 עלה ב- 3.6%, שיעור נמוך יחסית לרוב שוקי המניות בעולם, כנראה על רקע חששות גאו פוליטיים. למעשה, כל העלייה בשוק המניות הישראלית התרחשה בחודש מרץ, לאחר רגיעה מסוימת בתחום הביטחוני. מדד 75 עלה ב- 12% ברבעון הראשון. מדד האג"ח הקונצרני הצמוד עלה במהלך הרבעון בשיעור של 3.9% לעומת עלייה באג"ח הממשלתי הצמוד בשיעור של 1.2% בלבד. הירידה בפרמיית הסיכון באג"ח הקונצרני מהווה

תיקון חלקי לעלייה בפרמיית הסיכון במחצית השנייה של 2011. ברבעון הראשון שוק האג"ח הממשלתי הגיב בחיוב להורדת ריבית על ידי בנק ישראל בסוף חודש ינואר, זאת למרות עליית התשואות הארוכות (10 שנים), בארה"ב מ-1.9% בתחילת הרבעון ל-2.2% בסופו. בנוסף, היקף ההנפקות של אג"ח ממשלתי נותר נמוך (כ-25.3 מיליארד ₪), יחסית להיקף הפדיון (קרן וריבית) של אג"ח ממשלתי אשר עמד על כ-28.0 מיליארד ₪. עודף פדיון מסוים בשוק האג"ח תמך בירידת תשואות.

5. הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי SOX302:

הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

5.1 הוראות המפקח לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

המפקח פרסם בשנים האחרונות מספר חוזרים (להלן: "חוזרי המפקח") שנועדו ליישם את דרישות סעיף 302 וסעיף 404 של ה-SOX Act, בחברות המנהלות קרנות פנסיה וקופות גמל, בקרנות פנסיה ובקופות גמל.

ביום 14 במרס 2012 פורסם חוזר 2012-9-5 - תיקונים, בהתאם לחוזר זה:

דוח ההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ישלח לממונה לא יאוחר מיום 15 ביוני 2012.

הצהרה בדבר הבקרה הפנימית בנוגע לדוח לעמית או למבוטח תצורף החל מתקופת הדיווח המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2013.

5.2 סעיף 302 וסעיף 404 של ה-SOX Act - אחריות ההנהלה לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

בהתאם לחוזרי המפקח וכפי שפורט בדוחות הדירקטוריון הקודמים של החברה, החברה פעלה ופועלת באופן שוטף ליישום ההליך הנדרש בהתאם להוראות האמורות, שכלל בחינה של תהליכי העבודה והבקורות הפנימיות המבוצעות, וזאת על פי השלבים ובמסגרת המועדים שנקבעו בחוזרים. במסגרת זאת, אימצה החברה את מודל הבקרה הפנימי של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), המהווה מסגרת מוגדרת ומוכרת המשמשת לצורך הערכת הבקרה הפנימית.

הנהלת החברה, בשיתוף עם המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של החברה, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי שלהחברה. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של החברה הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה הינן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהחברה נדרשות לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע המפקח ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 ביוני 2012 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי.

עם זאת, החברה נמצאת בתהליך של פיתוח, שדרוג ו/או החלפה של מספר מערכות מידע, בין היתר, מתוך מגמה לשפר ולייעל את ביצוע התהליכים השונים ו/או את הבקרה הפנימית ו/או את השירות ללקוחות.

הצהרות המנהלים, בהתייחס לתהליכים הרלוונטיים, בהתאם לחוזרי המפקח, מצורפות להלן לאחר דוח דירקטוריון זה.

עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ

14.08.12

שם התאגיד	תאריך
	שמות החותמים :
	תפקידם :
_____	1. דורון סט
	יו"ר דירקטוריון
_____	2. צביקה קידר
	מנהל כללי